

ESG VODIČ - ODRŽIVO POSLOVANJE

Što ESG znači za vas kao klijente

ŠTO JE ESG?

ESG znači okoliš (E), društvo (S) i upravljanje (G) – tri važna čimbenika održivog i odgovornog poslovanja. Riječ je o skupu kriterija kojima se procjenjuje kako neka tvrtka upravlja svojim utjecajem na okoliš, odnosom prema zaposlenicima i zajednici te transparentnošću vlastitog poslovanja. ESG se odnosi na poslovne subjekte svih veličina – od velikih korporacija do malih obiteljskih tvrtki.

ZAŠTO JE ESG VAŽAN?

Klimatske promjene, društvene nejednakosti i loše upravljanje stvaraju rizike koji na nas direktno utječu. Održivo i odgovorno poslovanje smanjuje te rizike i kreira stabilniju budućnost. Jedan od primjera je financiranje energetske obnove zgrada – što smanjuje troškove za vodu i struju te stvara otporniju infrastrukturu.

ŠTO PODRAZUMIJEVA POJAM ODRŽIVA TRANZICIJA?

Održiva tranzicija znači postupnu promjenu načina poslovanja – s modela koji se u velikoj mjeri temelji na fosilnim gorivima i intenzivnom korištenju resursa, prema modelu koji je energetski učinkovitiji, manje opterećuje okoliš i otporniji je na buduće klimatske i regulatorne promjene. Ključni dio održive tranzicije danas predstavlja tranzicija prema niskougljičnom gospodarstvu, odnosno niskougljična tranzicija, koja podrazumijeva smanjenje emisija stakleničkih plinova i postupno napuštanje aktivnosti s visokim ugljičnim otiskom. Ne radi se o jednokratnoj promjeni, već o dugoročnom procesu prilagodbe.

ZAŠTO JE TRANZICIJA PREMA ODRŽIVOM GOSPODARSTVU POTREBNA?

Prijelaz prema održivom gospodarstvu stvara nove poslove, smanjuje emisije i rizike, te čini ekonomiju konkurentnijom. To posljedično dovodi do nižih troškova energije, smanjenja negativnih utjecaja na okoliš te zdravijeg okruženja za sve nas.

ŠTO ODRŽIVA TRANZICIJA KONKRETNO ZNAČI ZA VAŠE POSLOVANJE?

Za većinu poslovnih subjekata održiva tranzicija ne znači nagle ili skupe promjene, nego postupne korake: poboljšanje energetske učinkovitosti, promišljeniji odabir dobavljača i materijala, prilagodbu proizvoda ili usluga novim tržišnim očekivanjima te praćenje osnovnih pokazatelja vlastitog utjecaja na okoliš i društvo.

POSTOJE LI RIZICI AKO VAŠE POSLOVANJE NE PRATI OVE PROMJENE?

Da. Poslovni subjekti koji ne prate ove trendove mogu se suočiti s otežanim pristupom financiranju, gubitkom konkurentnosti u odnosu na poslovne partnere koji imaju jasniju ESG praksu te izloženošću budućim regulatornim i tržišnim promjenama za koje neće biti pripremljeni.

KOJE PRILIKE ESG I ODRŽIVA TRANZICIJA OTVARAJU?

Primjena ESG standarda i održiva tranzicija otvaraju nekoliko konkretnih prilika: pristup EU fondovima i poticajima, jače pozicioniranje u lancu nabave prema većim poslovnim partnerima koji traže ESG podatke od svojih dobavljača te potencijalno povoljnije uvjete financiranja.

KAKO SE PRIPREMITI BEZ VELIKOG TROŠKA?

Nekoliko jednostavnih koraka dostupno je svakom poslovnom subjektu bez značajnog ulaganja: vođenje evidencije o potrošnji energije i vode, uvođenje osnovne politike upravljanja otpadom, praćenje osnovnih emisija (Opseg 1 i 2) te transparentnost i odgovornost prema zaposlenicima. Ovi koraci istovremeno predstavljaju dobru poslovnu praksu i temelj za održive poslovanje.

KAKO HPB POMAŽE KLIJENTIMA U ODRŽIVOJ TRANZICIJI?

- Sudjelujemo u financiranju energetske obnove i projekata obnovljivih izvora energije
- Podržavamo razvoj održivih projekata kroz povoljne kredite
- Educiramo i savjetujemo kako uštedjeti energiju
- Suradujemo s domaćim fondovima za održive investicije

→ Saznajte više: [HPB - Održivo poslovanje](#)

UTJEČE LI ESG NA UVJETE KREDITA?

Banke sve više uključuju ESG kriterije u procjenu kreditne sposobnosti – primjerice, izloženost klimatskim rizicima ili energetska učinkovitost opreme i nekretnina koje se financiraju. To ne znači nužno strože uvjete, već drugačiji pristup procjeni rizika koji u određenim slučajevima može otvoriti pristup povoljnijim uvjetima financiranja.

JESTE LI KAO POSLOVNI SUBJEKT OBVEZNI IZVJEŠTAVATI O ODRŽIVOSTI?

Ovisi o veličini vaše tvrtke. Zakonske obveze formalnog izvještavanja odnose se prije svega na velika poduzeća, dok velika većina malih i srednjih poduzetnika nema izravnu obvezu. Prema izmjenama EU regulative usvojenima u 2026. godini, obveza CSRD izvještavanja odnosi se samo na velika poduzeća s više od 1.000 zaposlenih i godišnjim prihodom većim od 450 milijuna eura. Listane male i srednje poduzetnike ta obveza u potpunosti isključuje. Ako vaša tvrtka ne prelazi ove pragove, izravna zakonska obveza ne postoji¹.

MOŽETE LI DOBROVOLJNO IZVJEŠTAVATI O ODRŽIVOSTI?

Da. Poslovni subjekti koji nisu obveznici CSRD izvještavanja mogu dobrovoljno izvještavati koristeći VSME standard (Voluntary Standard for SMEs). VSME standard je pojednostavljeni standard namijenjen malim i srednjim poduzetnicima koji omogućuje strukturirano prikupljanje i prikaz ESG podataka te olakšava komunikaciju s bankama, investitorima i poslovnim partnerima.

ŠTO SU EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA?

Emisije stakleničkih plinova predstavljaju ispuštanje stakleničkih plinova (CO₂, metan, vodena para...) u atmosferu. Nastaju, između ostalog, izgaranjem fosilnih goriva, industrijskim procesima i transportom. Iskazuju se u tonama ekvivalenta ugljikova dioksida (tCO₂e), a podijeljene su u tri "opsega" prema izvoru i vrsti emisije. Njihovo nakupljanje u atmosferi glavni je uzrok klimatskih promjena, pa se mjerenje i smanjenje ovih emisija nalazi u središtu većine ESG i klimatskih politika, uključujući one na razini EU.

ŠTO ZNAČE POJMOVI OPSEG 1, OPSEG 2 I OPSEG 3 EMISIJE?

Ovo su tri kategorije koje se koriste za razvrstavanje emisija poslovnog subjekta:

Opseg 1 (Scope 1) – izravne emisije iz vlastitih izvora tvrtke (npr. vozni park u vlasništvu tvrtke, vlastita kotlovnica).

Opseg 2 (Scope 2) – emisije povezane s energijom koju tvrtka kupuje (npr. struja koju koristi u poslovnim prostorima).

Opseg 3 (Scope 3) – sve ostale emisije koje nastaju u lancu vrijednosti tvrtke, a nisu izravno u njezinoj kontroli (npr. emisije dobavljača, transport robe koji obavljaju treće strane, korištenje prodanih proizvoda).

Za većinu manjih poslovnih subjekata najrelevantnije su emisije iz Opsega 1 i 2 emisije, dok emisije iz Opsega 3 prate uglavnom veće tvrtke.

MORATE LI KAO POSLOVNI SUBJEKT MJERITI SVOJE EMISIJE?

Formalna obveza mjerenja i izvještavanja o emisijama odnosi se prije svega na velika poduzeća. Ipak, osnovno praćenje potrošnje energije i goriva – iz kojeg se emisije mogu jednostavno izračunati –

¹ Prema regulatornom okviru važećem u trenutku izrade ovog vodiča, obveza izvještavanja o održivosti prvenstveno se odnosi na velika društva koja prelaze propisane kriterije veličine. Budući da se regulatorni zahtjevi mogu mijenjati, subjektima se preporučuje pratiti važeće propise i konzultirati stručne savjetnike.

koristan je prvi korak za svaki poslovni subjekt, neovisno o veličini, i može biti koristan podatak koji povremeno traže poslovni partneri ili financijske institucije.

KAKO SMANJITI EMISIJE BEZ VELIKIH ULAGANJA?

Neki jednostavni koraci dostupni su svima: energetska učinkovitija rasvjeta i uređaji, bolja izolacija poslovnog prostora, optimizacija transportnih ruta te odabir dobavljača koji su bliže lokaciji poslovanja. Ovi koraci često donose i izravnu uštedu troškova.

